

A^s
 CSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG^s
 ENGEDELMÉVEL.

Nro 53.

Költ Bétsbenn, Karátsony Havának (Decembér)
 31-dik napján 1802-dik Elftendőben.

B é t s.

A^s Brisgauban fekvő Klastromok, és Apátur-
 ságok, a' károk pótlását tárgyazó plánum által,
 a' Máltai Rend' Német Országai Fő Priorjának
 adódván, el is foglalta volna az azokat, a' mint
 közönségessé tett, és a' szegletekre kiragasztott
 jelentése mutatja, és már rá is tette a' kezét a'
 Willingenben lévő Sz. György Apátursága' Biblio-
 thekájára, 's jószágira: de a' nevezett Apátur-
 ság, egy formán fogván a' dolgot a' városi Ma-
 gistrátussal, a' F. Austriai Ház nevében forma-
 fzerént ellene szegezte magát ezen foglalásnak,
 a' kiragasztott jelentés mellé helyheztette a' ma-

kkk

ga igasságos jelentését, és a' Bibliothekát, melly el vólt már petsételve, kezéhez vette; melly tselekedetét, a' Kormányfő is helybe hagyta, vévén ez eránt a' Cs. Kir. Udvarnak parantsolatját, melly által az említett Nagy Priornak tudtára adódik, hogy az ott lévő foglalásnak hagyjon békét addig, míg már vége nem szakad tökéletesen, az Ő Felsége, és a' Frantzia Kormányfő között való végezésnek. — A' Willingeni Magistrátus, elsibe terjesztette a' Császári Kir. Felsőnek az eránt való alázatos kérését, hogy a' Sz. György (Willingenben lévő) Apátursága, melly a' közönséges tanításra vigyáz, ezután is megmaradhasson. Ezen kérését, Feldmarsal Károly Ő Királyi Hertzegségének ajánlotta, hogy azt méltóztassék maga hathatós közbenvetése által is ajánlani, a' Cs. Kir. Felsőnek. Következendőképpen válaszolt a' Királyi Hertzeg a' nevezett város Tisztviselőinek. „Uraim! Ő Császári Felsőgéhez intézett kéréseket, magam közlöttem. Ő Felsége Atyai gondoskodása, mellyet minden lehető alkalmosságokkal kimutat alattvalói eránt, zálogúl szolgálhat arra is, hogy semmit el nem mulat, a' mi által Brigau jövedőbeli boldogsága előmozdítatik. Bizonyosok lehetnek az Urak a' Sz. György Apáturságára nézve, mellynek megmaradását azért óhajtják, mivel a' közönséges tanítás azzal öfve vagyon kötve, hogy az eránt minden végbe vivődik, a' mit a' környülállások megengednek. A' mi engem illet, örvendeni fogok rajta, ha Willingen városának, és azon tartománynak valamiben használhatok, melly hátsége, és a' F. Uralkodó Ház eránt való szere-

tete által, nagyon megkülönböztette magát.” —
Károly.

Olafz Ország.

Florentzia Dec. 10-dikén. Még is Rómában
vagyon a' Szardíniai Király, és semmi okokkal
sem hagyja magát rá vétetni, a' Szardíniai sziget-
be való utazásra, és még is azon van, hogy te-
mérdek kára pótoltsák ki.

Livornó Dec. 13 dikán. Az Afrikai rabló
hajók nagy számmal ögyelegnek a' tengeren. Nem
régiben 4 ilyen hajó közelített felénk, melly
közzül egy a' nagy szélvész által Vádához
vetődött. Mihelyt híre futamodott, mingyárt
fegyveres emberekkel felkészült hajók eveztek tö-
lünk, az idegen vendégek fogadására. Először
tüzesen óltalmazták magokat a' Tunisi tolvajok:
de tsak ugyan nem boldogúlhattak, ámbár a'
több rabló hajók siettek is segítségekre. A' kik
a' hajóban voltak, egy lábíg kézre kerítették,
és vasra verették, Mehemet nevű Kapitánjok-
kal egygyütt.

Helvétzia.

Bernából Dec. 12 dikén. Igen sokat közön-
het Helvétzia, polgár Pestalozzi hasznos In-
stitútumának, melly egyedül arra tzeloz, hogy
a' közönséges, és nagy részint mechanice menő
tanítás módja helyett, könnyebb, és az emberi
ész természetével jobban megegyező úton ve-
zérélje a' gyermekeket, és ifjakat, a' szükséges
dolgok esméretére. Különösen abban áll ezen
tanítás módja, hogy az inkább a' tanuló elméje
erejének, és tehetségeinek jobban jobban lehe-
tő kifejtetésében határozódik, mint sem abban,
hogy a' gyenge tanulók mingyárt eleinte mago-

kon kívül vitessenek. A' természet útjára halgat Pestalozzi, tanítványainak oktatásában, és azokat először a' tapasztalható dolgokkal, azoknak jeleivel, egymástól való külömbsegeivel esmerteti jól meg, és azután téteti velek azon lépéseket, mellyek őket a' tiszta esméretekre vezérlik. Ekkor gyakorolja őket a' számvetéssel együtt járó esméretekben, alkalmaztatván azokat a' dolgok nagyságának meghatározására. — A' Kormányfűk szoros vizsgálás alá vette ezen tanítás módját, mellyből a' jött ki, hogy azt úgy lehet nézni, mint olytat, melly által minden rendű polgárok gyermekei, a' kifogás nélkül szükséges esméretekre fundamentomosan taníttatnak. E' végre tekintetbe vette Pestalozzi szíves törekedéseit, és 8000 lívrából álló summát rendelt, Oskolai könyvének kinyomtatására. —

Berna Dec. 16-dikán. Szívére vévén az első Konzul, melly keserves a' szegény Helvétziai lakosoknak, kivált az ilyen szűk esztendőben tartani az idegen sereget: 3000 mázsa életet ajándékozott a' Kormányfűeknek, hogy az a' Frantzia sereg tantására fordíttassék.

Fryburgumból Dec. 18-dikán. Nyomtatásban is közöltetett a' Helvétziai Deputátusokkal, Bonapárté azon akarattja, mellynek foglalattját ez előtt való Újságunkban közlöttünk. Azután a' ki-rendelt 5 Helvétziai Deputátusok audientzián voltak az első Konzulnál: midőn egyszersmind a' Helvétziai Respublika új Konstitúziója készítésére kinevezett Frantzia Deputátusok, a' Ministerek, és számos Generálisok jelen voltak. Hosszas volt az audientzia, melly alatt szék-

atlanul maga befizélt Bonapárté. Szavai, frás-
 ban feltett, és már közlött akaratjára mint
 megannyi jegyzések voltak. „Minél jobban meg-
 esmerkedtem úgy mond Helvétziával, annál jobban
 meggyőződtem a' felől, hogy nem vettethetik an-
 nak minden része ugyan azon Konstitúció alá.
 Ha a' Nemzeti képviseléssel egygyütt járó Igaz-
 gatás formája vevődne fel: úgy a' Nép Igazga-
 tásával bírt Kantonok, ez előtt nem fizetett adó
 alá vettetnének. — Tell Maradékai sem bilin-
 tseket nem hordozhatnak, sem nem adózhat-
 nak. — Azomban a' Nép Igazgatása más rész-
 ről nem egygez meg a' Bernai Kanton termé-
 szetével. . . . Arra nézve igen szegény Helvétzia,
 hogy benne egy úgy nevezett Centrális Igazgatás
 állítódjon fel: mivel a' természet attól majd min-
 dezt megtagadott. Ti e' miatt nem is finethet-
 tek. . . . Ha hatalmasok akartok lenni; tsak az
 által érthetitek el ezen tzelotokat, ha a' Frantzia
 Respublikával öfzve kötetnétek. — De maga a'
 természet meghatározta Hazátok határait. Két
 olyan Hatalmasság közt fekszik Helvétzia, melly
 az egymás közt feltartandó arányúságot (aequi-
 librium) költsönösen mérsekli. Tartásotok meg-
 szokásaitokat, törvényeiteket, legyetek tsendes-
 ségben, és jól üt így ki sorsotok. Az úgy neve-
 zett Foederalismus (a' Státus részeinek,
 magános szövetség által való öfzve köttetése)
 a' nagyobb Státusokat erőteleníti; midőn azok-
 nak erejét megoszlatja: azomban a' kisebb Sta-
 tusok erejét neveli, mivel az által minden rész
 gyakorolhatja minden akadály nélkül erejét. . .
 Azt kérdem, kit állítanátok a' Fő Kormány mel-
 lé? Több polgárokat? Azok soha meg nem egy-

gyeznének egymással, és egygyik a' másikat megbuktatná. Tsak egy polgárt? Ki vólna az köztetek, kinek elégséges tekintete vólna mindenek előtt, és a' ki mindeneknek bizodalját megnyerte vólna? Én magam, ki egy nagy Nemzet első Tisztviselői Hivatala által megtiszteltetem, megnyervén annak erántam való bizodalját, nem ítélném magamat alkalmasnak arra, hogy a' ti Respublikátokat igazgassam. — Ha Bernai polgárt választanátok, Tigúrumnak az nem tetszenék; ha Kathólikust, úgy a' Protestánsok megsértettek tartanak magokat, és megfordítva is igaz lenne a' dolog. Ha gazdagot, annak a' vólt Pátriciusok között valónak kellene lenni. Ha szegény de érdemes polgárt, annak nem lenne semmi tekintete, és annak megszerzésére, adót kellene fizetnetek szükségesképpen." Sokkal nagyobb bátorságban lefztok, ha a' Kántonok organizálása helyre áll köztetek, mint az úgy nevezett centrális Kormányfzék által lennétek. A' Kántonok organizáltatván, a' Landammannál jelentem tsak magamat, ha töletek valamit kívánok, és az nem mérészli elmúlatni kívánságom tellyesítését. De ha valamit a' Kántonbeli Kormányozók által akarok elérni: azok azt felelik, hogy magok fejtől nem felelhetnek; gyűlést hirdetnek; majd két hónap telik ebben, és addig meg is esik a' baj. — Nékem ugyan egy változtatástok se tetszett, mellyet az igazgatásra nézve elkövetetek. — A' centrális Kormányfzékot, tsak a' Frantzia sereg támogathatná. A' mostani Kormányozók tapasztalták ezt, kik hazai érzés által vezéreltettek ugyan, midőn azon vóltak, hogy a' Fr. seregek oda hagyják Helvétziát; azomban nem

gondolták azt meg, hogy azzal kotzkára teszik ki Hazájok' boldogságát. — Ahoz, a' mit eddig mondtam, még azt is hozzá adom mint Frantzia polgár, hogy Helvétziának, tulajdon dolgaira nézve, senkitől sem kell ugyan függeni: de a' Frantzia Respublikával való öfzve köttetésére nézve, éppen másképpen van a' dolog. — Angliának Helvétziához semmi köze sints, és alattomban kiküldött embereit ott meg nem lehet szenvedni. — A' Bernai Kormányzók, és annak példája szerént Réding, és a' zenebonások' több fejei a' Frantzia Respublika ellenére, másutt kerestek segítséget. — — A' most említett Respublika soha meg nem engedheti, hogy a' Genevai Tó mellett lakók, kik nyelvek, származások által Frantziák, ismét jobbágyak legyenek. — Nem a' régi szokásban, hanem a' Revolútzióban, és a' Nép akaratjában kell keresni az újonnan felállítandó állandó Kormányzók' fundamentomát. A' Nép megelégedésének kell fő tzielnek lenni."...

Berna Dec. 18-dikán. Helybe hagyta egészen a' Frantzia Kormányzók, Generális Ney Helvétziában tett intézeteit, mind némelly polgároknak elfogattatásokra, mind a' Kantonokkal való bánására nézve. — A' mint írtuk, polgár Lanthert küldötte a' Kormányzók Frickthál elfoglalására; de a' kit ismét kéntelenítettetett vaszlza hívni: mivel a' Frantzia Respublika szándéka ismét megváltozott, és polgár Ronyért nevezte Fricktháli Fő Administrátorrá. A' Kormányzók 10,000 livrát vetett vólt az új adóból ezen tartományra: de a' mellynek bévétele megakadályoztatott a' Frantzia Kormányzók újabb rendelése által.

Német Ország.

Erfurt Decemb. 14-dikén. Német Ország Fő Kantzelláriusa, igen szép Gyűjteményét, mellyben ritka festések és rajzolatok vagynak, az ide való Kathólicum, és Evangélicum Gymnasiumoknak ajándékozta, valamint szinte 5000 darabból álló válogatott könyveket is adott ezen Oskoláknak, melly betses ajándék által felmarad, a' válogatott tudományú V. Fejedelem' emlékezete.

Lubecka városa nem a' legjobb egygyetértésben van, a' Koppenhágai Udvarral, és a' nevezett város minapában közönségessé tett jelentése, alkalmatosságot szolgáltatott arra, hogy a' Dániai Királyi Udvar ellenébe szegezze magát, Lubecka városa részéről tett, és a' foglalásra tzelő intézeteknek, megparantsolván keményen, hogy a' Püspöki Fejedelmi, és Káptalanok alattvalók, ne hajtsanak Lubecka jelentésére, hanem a' hol az kilefesz ragasztva levegyék, és beadják oda a' hova illik. Ez a' Királyi parantsolat nem csak a' jelentésben állapotodott meg, hanem azt is okozta, hogy a' folyó hónap 13-dik napján, el is foglalták a' Dániai seregek azon falukat, mellyeket a' Lubeckai Magistrátus akart keze alá venni. — Hasonlóképpén nem tud az Oldenburgi Hertzeg, és Bréma városa egygyezni egymással. Még a' Hamburg városa részére tett határozások sem olyanok, hogy azok ellen kifogások ne tevődnének. —

Frantzia Ország.

Tou'on Dec. 10-dikén. Még a' Históriákban sintszen emlékezet, hogy Provinciában (P roven cében) olly nagy víz áradás lett vólna, mint ez előtt 14 nappal. A' patakokból, sebes folyó vi-

zek, a' lapályos helyekből pedig, szélesen kiterjedő Tók levének. A' Durance úgy megszálesedett, hogy alig lehet rá esmerni, és olly zúgással hömpölgöttek habjai, hogy azt három órányi távolságra is meglehetett hallani. Az a' szerentse még is, hogy a' lakosok, mind magokról, mind barmaikról gondoskodhattak, és az árvíz elől megszabadulhattak: de a' mezőkön lévő kárfeletts sokra megy, és a' szép plajfás erdők helyén, iszapot, 's kovatsot lehet most látni.

Páris Dec. 13 dikán. M. Luchesini, a' Berlini Udyar' Párisban lévő Követe jelentette, a' mint a' Hazát óltalmazó P. Újság írja, hogy szeretné azt az említett Udyar, ha polgár Otto, ki már Angliából vissza ment hazájába, Berlinbe küldődnek, úgy mint a' Respublika' Követe. Az említett polgár, a' mint hallik, tsak két hónapig szándékozik Párisban mulatni, és azután Philadelphijába hajókézik, a' Respublika dolgában. — Ugyan ezen Újság írja, hogy ha megegygez abban a' Spanyol Udvar, hogy Florida, Amérikában lévő pevezetes bírtoka, a' Frantziák kezére kerüljön: úgy a' Pármai Hercegség, a' Hetrúriai Királynak adódik; ha pedig az említett dologból semmi se lenne, úgy az Olasz Országi Respublikával köttetik öszve.

Páris Dec. 18 dikán. Kettőztetett igyekezetel munkálódnak a' Frantzia Tudósok, a' természeti dolgok históriájának, minél jobb rendel való elő adásában, bővítésében. Igen nagy meglegédeessel fogadtatott a' Publikum tudós részétől, Latreille a', hangyákról, méhekről, 's férgekről írt szép munkája, mellynek ez a' titulusa: *histoire naturelle des four-*

mis, et recueilli de memoires, et d'observations sur les abeilles, les araignees facheux, et autres Insectes. A Paris. un Vol. in 8. de 445 pages. Ezen Tudós maga is a' Nemzeti Museum mellett lévén, mind azokat hasznára fordította, mellyek abban találtak, és tzéljára tartoztak, és barátja, a' tudós Lamark által segítettet, kire van bízva a' Museumban lévő Insectumoknak rendbe szedése.

Azok a' Tudósok, kik ezen Museumnak Tagjai, 's a' kik között vagynak Fourcroy, Lacedede, Haüy, Couvier, Lamark, Jussieu, minden héten egyszer fognak öszve gyűlni, olly tzéllal, hogy mindenik előterjeszthesse jegyzéseit azon dolgok eránt, mellyek rá vagynak bízva. Ezen jegyzések kiadódnak mint hónapos írások, és tsomónként botsáttatnak világ eleibe. Ezen munka tzéljai: a' természeti dolgok históriája egész kiterjedésében, az Anatomia, Chémia, az Oeonomiával egygyütt. Azon metzések, mellyek a' munka mellé lesznek ragasztva, a' legnagyobb vigyázással, és Párisi tsinossággal készülnek. — A' matériák elrakására, Természet vizsgáló Professor Daudin rendeltetett. Közönségesse teyödnek ezen munkában, a' Nemzeti Museum akárhol lévő tudós Tagjainak közlött jegyzései is.

Anglia.

Londonból Dec. 9 dikén. Nem kevés nyughatatlanságára vagynak a' Napkeleten lévő Anglus Koloniáknak, az egymással hadakozó Marattok Fejedelmei: kiknek jövedelme mind öszve 16 millióra számláltatik, seregek pedig 110 ezerre. Az Anglusok nem elegyítették ugyan mago-

kat ezen hadaközásba: de mivel éppen határo-
sok birtokaik, az egymással ujjat vonó Maratto-
kéval, szemmel tartják csak ugyan azoknak moz-
dúlásaikat.

Londonból Dec. 10 dikén. A' rendes és szá-
razon szolgáló katonaság száma 110,000-re ha-
tároztatott, a' jövő esztendőre nézve, melly se-
regből 72 ezer Anglia' Európai, 38 ezer pedig
Napnyúgoti birtokaiban tesz szolgálatot. Ezen
nagy sereg tartására megkívántató költség 5 mil-
lió 270,000 font sterlingre megy körül belől. —
A' Napkeleti Indiában lévő Anglus seregek, az
oda való Anglus Társaság költségén tartatnak,
és 23,000 Európai, 80,000 Indiai, de Európai
módon gyakorlott emberekből állanak. — Kite-
szik ebből, hogy ez a' katonai erő két annyi,
mint a' mennyit mázszor szokott tartani Anglia,
a' békeesség idején. — A' Tamesis Torkánál lé-
vő szigetetskében, a' föld alatt egész erdőt ta-
láltak, mellynek fái még nem váltak egészen
kövé (nem petrificálódtak,) ezen kívül sok em-
ber-tsontokat; a' honnan ki lehet hozni, hogy
ez előtt egynehány száz esztendővel, nevezetes
természeti változások történtek ezen szigetben. —
Midőn megállítódott a' jövő esztendőben leendő
száma, és nagysága a' katonai erőnek: a' hadi Se-
cretárius, a' Parlamentomban azt mutogatta, hogy
ámbar a' felvett szám, a' békeesség időkre néz-
ve nagynak látszik is: még is szükséges az An-
glia körülállásához képest. Azután mélyen bé-
refezkedett a' Frantzia sereg vizsgálásába, és
azt állította, hogy 929 ezer embere van kézben
(felette nagy sereg!) a' Frantzia Respubliká-

nak, melly mingyárt kiállhat, mihelyt szükség lesz rá.

London Dec. 11-dikén. Dóverből írják, hogy tegnap estve, egy Máltai Generális és Kommandans érkezett oda Calajs felől. Vele volt egy Status Kurír is, ki az első Konzul, Máltát illető akaratjának jelentésére jött. — Dublinban, és vidéken felette nagy hárokat okoztak az esőzések, mellyek miatt az említett város vízbe úszkál; és a' víz ereje nagy darab földet egészen elszakasztott a' száraztól.

Batava Respublika.

Amsterdam Dec. 13 dikén. Jó darab ideje, hogy a' kereskedők mindent elkövettek, hogy a' Kormányzók akaratjához képest, ne vétessenek számadó könyvek vizsgálás alá, a' kivetendő adó elintézésére nézve. Nem lett csak ugyan semmi is szándékjokból: mivel csak ugyan vállalkoztak olyan polgárok, kik ezen, a' kereskedők előtt gyűlölséges vizsgálásban foglalatoskodnak, de a' kik magok nem kereskedők. —

Amsterdam Dec. 14 dikén. Mindennap újabb hírek érkeznek hozzánk, a' szélvész miatt vagy egészen elsüjvedt, vagy törést szenvedett hajók eránt. A' Balticum tengeren hasonlóképpen sok szerentsétlenségek történtek. — Mind Anglia közönséges készüléteiből, mind némelly Londonból érkezett, és éppen nem békeséggel biztató hangon írt levelekből azt hozhatni ki, hogy nem ért tökéletesen egygyet az Anglus, és Frantzia Nemzet egymással. Már előre nagyon félünk tőle, hogy kitallál ütni a' háború, melly mi ránk nézve keserves lenne: mivel előre tudjuk, hogy abba a' Batava Respublika is belé keverednék.

Hága Dec. 14-dikén. Generális Montrichard, megérkezése után mingyárt tudósította a' Kormányzékot az eránt, hogy ő rendeltetett ki a' Frantzia Respublikától, hogy Komendérozó Generálisi fővel itt legyen, egyfzersmind azt is kijelentette, hogy ide némelly új seregeket szándékozik szállítani. Nemi vette a' Kormányzék jó neven ezen jelentést, melly éppen akkor tevődött, midőn mindenütt közönségessé lett, hogy kitakarodik a' Frantzia katonaság a' Batava Respublika földjéről. Melyre nézve közlötté a' Kormányzék akaratját és kívánságát, a' Generálissal, a' ki tüstént megizenté azt, Adjutánsa által Párisba. —

Brüstelből Dec. 16-dikén. A' Scheldei Praefectus, írásban tudósította a' kezé alatt lévő Polgár mestereket az eránt, hogy a' Státus fog gondoskodni a' Papok éltendei fizetéséről. Azon Községek, a' hol Paróchiák vagynak, csak szállásaikról tartoznak gondoskodni a' Papoknak, valamint szintén a' templomok, és az azokhoz megkívántató dolgok' épségben való feltartásáról. A' helybeli Tanáts köteles rendbe szedni, a' Státus Minister rendelése szerént, azon költséget, melly éltendeig ezen tzelra kívántatik.

Orosz Birodalom.

Petersburg Nov. 24-dikén. Nem régiben tartódott, Schlüsselburg erős váranak, ez előtt 100 éltendővel, még első Péter Császár alatt lett megvételésnek öröme. — A' Ladoga Tava szélén fekszik ezen erősség, 's körül veszi az említett Tóból kifolyó Néva vize. 1324-dik éltendőben építetett, és sokáig Orechovetz-nak hívták. A' szomszéd Svétzia nem nyugodott addig, míg e

zen várat 1747ben kezére nem kerítette. Azután a' neve megváltozott, és Noeteburg-nak hívták a' Svékusok. Első Péter Császár, felette nagy ügygyel bajjal megvette ezen erősséget, Gallitzin híres Oberstere által 1702-ben. Szálakon voltak Gallitzin ostromló katonái, és azokon közelítettek a' vár alá. Maga a' Császár nézte meszfiről az ostromot: de a' midőn meglátta, hogy vitézeire olly sűrűn repítettett a' golyóbis a' várból, mint a' zápor, megparantsolta Gallitzinnak, hogy magát húzza vissza. Nem halgatott Gallitzin a' parantsolatra, 's neki bátorított katonáival újra rá rohant a' várra, és azt a' Császár nagy tsudálkozására megvette. Úgy nézvéen első Péter Cs. ezen szerentsét, mint jövendő győzödelmeire tett első lépést, a' várat Schlüsselburgnak nevezte, a' vitéz Gallitzinnak pedig örömében azt mondotta: hogy akarmit kíván, Moskout, és a' Császárnét kivévén, mindent kéz néki megadni: de a' ki nem kívárt egyebet annál, hogy a' Császár, Hertzeg Repninnek, ki Gallitzinn elujjat vonván Marsalságból köz katonává tétetett, engedjen meg. — Ezen várban holt meg Piper, a' Sztéziai Király XII-dik Károly első Ministere, fogságba esvén. III-Iván Császár is ott vesztette el életét, a' zenebonáskodók miatt. —

Elegyes Levelek.

Frantzia polgár Sebastiani, ki még a' múlt hónapban megfordult a' közép tengeren a' Respublika dolgában, bétért Alexandriába is, és az ott lévő Anglus Generálist Stuartot megtudakozta az első Konzul névében, hogy mi okon oda nem hagyják az Anglusok Egyiptomot,

mellyből a' békesség ereje szerént, már ez előtt régen tartoztak volna kiköltözni? A' Generális azt mondta, hogy ezen tudakozódásra, mint politikai kérdésre nem felelhet: egyéb aránt pedig, mingyárt oda hagyja Egyimtomot, mihelyt az eránt parantsolatot vesz az Angliai Kormány-széktől. Ezen felelet eránt mingyárt tudósította polgár Sebastiani az első Konzult.

A' közelebb múlt November 17-dikén holt meg egy alsó Austriai születésű 102 esztendő s és 7 hónapos ember. Alhartsberg nevű helységben született még 1700-ban ezen Rosenberger Filep nevű hofszú életű ember. Az atya Szabó Mester ember volt. Még esztendő s korában megfoztatott a' halál által szüléitől. Rész szerént azok nevelték fel, kikre szállott atya jószágotskája, rész szerént a' hazájabeli Pap. 13 esztendő s korától fogva hol egy, hol más lakosoknál szolgált: 26 esztendő s korában katonának fogatott, és Bétsbe hozatott. Az igen nagy hí rű nevű Hertzeg Eugenius Dragonyos Regimentjébe adódott, az úgy nevezett Spanyol Successióért való hadba oda volt, és a' vitéz Eugenius, Német és Olasz Országokban tett nagy ütközeteiben is jelen volt. Három sebeket kapott, rész szerént vágás, rész szerént lövés által. Kivált a' mejjén ejtett lövés miatt többé nem katonáskodhatott, hanem szabadsággal haza botsáttatott, 13 esztendeig és 4 hónapig tett katonai szolgálata után. Eugenius, Pálffy, és Nádasdy nagy neveket mindenkor a' legnagyobb tüzzel s buzgósággal említette. Haza botsáttatván ismét szolgának állott. 50 esztendő s korában há-

zasedott meg. - - - Egy leánya volt első Feleségétől, ki meghalván ismét megházasodott, és a második Feleségével 20 esztendeig élt. 1797-tig oly erőben volt, hogy széltibe győzte a' mezei munkát, a' kaszállást a' több napzamosokkal, és rendszerént két kézi munkájával táplálta magát. A' múlt esztendőben volt drágaság kényszerítette csak arra, hogy a' szegények tápláltatására tett rendelések ő reá való kiterjesztéséért esedezzen: mi elly kérése tellyesítetett is. —

Jelentés.

Több távol lévő helyekről tudósítottunk, a' hova a' Német-Magyar és Magyar-Német Lexicon kiadásáról közönségesse tett Tudósításunk későn érkezett, hogy az idő rövidsége miatt jó szélunkat el nem érhetjük: meghosszabbítjuk tehát az előfizetés idejét Januárius végéig. Ehez képest a' Lexicon első részét valamivel később, úgy mint, a' jövő Juliusban szállítjuk le Magyar és Erdély Országba, a' második részét Novemberben. — Író papírosra nem vehetjük fel többé az előre fizetést, mivel a' Lexicon két része, a' mint már most látjuk 100 árkuznál is többre fog menni, 's tetemes kárt vallanánk: de a' kik eddig a' pénzt letették, kívánságokat teljesítjük. Egyébatánt is Tauber Ur jó igyekezetünkhöz viseltető hajlandóságából Magyar Országi papíros malmaiban igen szép nyomtató papírost készített; a' mellyet ha a' Könyvkötők a' Lexicon bekötésekor enyves vízbe mártogatnak, (planéroznak) szinte oly tartós lesz, mint az író papíros.